

Emperyalizme, tekelere,
faşizme ve absal zulme
kayıp demokratik
hak devrim!

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!

Karşı-devrimci tasfiyeler
durulsun!
Sorunlar komünistçe
tartışsın!

İŞÇİNİN SESİ

Yıl 6. Sayı 117-118
2 Ocak 1980

v Devrimci Durum Ordunun Bölünmesi Sorunu

Ayla Antepli

EDİTÖRÜN NOTU

Neresinden tutarsak tutalım, Türkiye'de devrimci durumun varlığını reddetmeye çabalayan tüm yeni oportünist "teoriler" mantıksal olarak kaçınılmaz bir biçimde Marksist-Leninist devrim teorisinin yadsınmasına varıyor. Opor-

Blinçli-örgütlü-akıllı yönlendirilen bir yığın hareketi askerin üstüne çokmeden ordu bölünmez. Askerin, subayın emrini dinlememesi için iki ateş arasında kalması gerekir. Bu ancak devrimci durumun ülke çapında krize yükselmesiyle ortaya çıkar.

tünist mantık özünde devrim kavramını, yığın eylemini, devrimci savaşı ve proletarya diktatörlüğünü yadsıyor. Onlar devrimci durumu ilerletecek ve derinleştirecek yığın eyleminin, devrimci savaşımın yerine, "devrimin" kendilerine gümüş bir tepsi içinde hediye edilmesini bekleyen pasif bir anlayışı yerleştiriyorlar. "Döneme devrimci durum diyebilmek için, üst yapının çökmesi, polislin ve ordunun bölünmesi gerekir" diyen anlayışın ardında yatan mantık budur.

Kaldı ki, Türkiye'de ordunun ve polislin bölünmesi süreci başlamıştır. Bunu görmemek için kör olmak gerekir. Toplum polislinin durumu ortadadır. Bu bölünmenin daha ilerleyebilmesi, ordusuyla, jandarmasıyla, polisliyle tam bir bölünmeye, hareketsizliğe varabilmesi için, kapitalizmin bekçisi bu kurumların, önlerinde yığınların somut-örgütlü-fiziksel gücünü gör-

meleri gerekir. Bu da bizim görevimizdir.

Ayla Antepli yoldaşın aşağıda okuyacağımız yazısına biz de bir ek yapacağız. "Döneme devrimci durum diyebilmek için üst yapının çökmesi, ordunun, polislin bölünmesi gerekir" görüşü, karşılıklı konuşmalarda, H. Erdal'ın açıkça savunduğu, ondan kaynaklanan bir görüştür. Ne var ki bizim şanssızlığımız oportünistlerimizin belli görüşlerini kâğıda dökmemeleridir. Kâğıda dökmeyip de kendilerine saklasalar, bizi ilgilendirmez. Ama hem kâğıda dökmeyip, altına imzayı atıp görüşlerine mertçe sahip çıkmayıp, hem de militanlar arasında kulaktan kulağa yayıyorlar. Bu görüşlere karşı savaşmak gerekiyor. Kaynağını bildiğimiz bir "teori" için "kimileri şöyle diyorlar" diye, o tiksindirici uslubu kullanmak ya da hiç kaynak göstermeden geçmek olmuyor. Bu nedenle sözlü kaynak vermek zorunda kalıyoruz.

Biz birkaç konuşmada H. Erdal'ın savunduğu bir görüşü aktaracağız. Sözlü kaynağın belgesel değeri yoktur. Yine de bu aktarmadan TKP'deki oportünistler ve Lenincilerin sorunlara yaklaşımı konusunda çok öğretici sonuçlar çıkarabiliriz.

Bu görüş, devrimci durum vardır diyebilmek için yalnızca genel ola-

rak üst yapı kurumlarında belirli bir çatlak aramaz. Türkiye'de yıllardır eğitim denen burjuva üst yapı kurumunun içinde bulunduğu durumu üst yapının çatlamasına örnek olarak görmez. Bırakın üniversiteleri, artık liselerde, orta okullarda devrimci öğrenciler okul bahçelerinde devrimci eğitim yapmak için barakalar kuruyorlar. Okullar, üniversiteler vb. devletin kurumları tek tek düşüyor, devrimcilerin üssü oluyor. Bunlar oportünizmin hazır devrim bekleyişi için, hatta devrimci durum var diyebilmesi için yeterli değildir. Oportünizm devrimci durum var demek için üst yapının çökmesini bekliyor. Oysa devrimci durumu üst yapının çökertilmesi için elverişli durum olarak anlamak gerekir.

Söz konusu görüş, devrimci durum vardır diyebilmek için ordunun, polislin bölünmesi ve bir yansımanın devrimden yana geçmesi gerektiğini düşünür. Bu anlayış, oportünistlerin sık sık yineledikleri "güçler dengesi" hesaplamaları arasında saklıdır: "Henüz ordunun en az % 50'si, vb. yanımıza geçmedi. Bu açıdan, güçler dengesi devrimci durum var diyebilmek için yeterli değildir". Doğal olarak, aynı "güçler dengesi"nin içine liberal burjuvazi de girer. Ve bu mantıkla, oportü-

nizm, devrimci durum var demek için hiç de gerekli olmayan, ama devrim için çok gerekli olan, işçi sınıfından yana bir güçler dengesine ulaşmanın yolunu tıkar.

Aynı görüş, genel olarak ordu, polis, siyasal polis gibi kurumlarda disiplinin çözümlüşünü üst yapıdaki çatlamamın bir yansıması olarak

"Ortamın devrimci olmadığını iddia ederek Kadetlerin pasifliğini haklı gösteriyorsunuz ve aynı zamanda devrimci belgelerin yerine Kadet belgelerini koyarak ortamı daha az devrimci yapıyorsunuz". Lenin

görmez. Örneğin, polislin ta tepesine dek giren ve en yasal bazı işlemleri bile yerine getirmek için koşullu olarak önesürülen rüşveti Mafia'nın her zamanki işi diye yorumlar. Evet, Türkiye'de rüşvet hiç eksik olmamıştır ama olağan zamanlarda daha çok yasa dışı işler için "gerekmiştir". Şimdi ise en yasal işlemler için bile, keyfi olarak rüşvet isteniyor. Bu bcyutta bir olguyu Mafia'nın işine indirmek, yine sorunun toplumsal yönünü hesaba katmayan entrikacı mantığın ürünüdür.

Ülkemizde toplum polisli içinde tam oportünistlerin ordu için düşlediği bir bölünme vardır. Ama söz konusu görüş bunu da yadsır. Pol-Der, Pol-Bir olguların söylenince, toplum polislindeki bölünmenin "bölünme sayılmayacağını" söyler. Toplum polislinin "toplama" "özel" polis olduğunu, polis kurumunu yansıtmadığını iddia eder. Toplum polislindeki bölünmeden söz etmenin büyük bir "teorik hata" (!) olduğunu ileri sürer. Oysa bu görüş büyük bir teorik hatadır.

Evet, toplum polisli özel polistir, polislin bir bölümüdür. Ama, tam da bu özelliği. bize kolluk güçlerinin

1871 Paris Komünçüleri General Tomas ve Lekom'u kurşuna dizerken

Paris Komünçüleri (16 Mayıs, 1871)

nasıl bölünebileceğini gösteriyor. Neden önce toplu polisi bölündü? Özel görevli olduğu için. Toplum polisinin özel görevi, yığın çıkışlarını bastırmak, grevleri, mitingleri,

"Proletarya devleti (proletarya diktatörlüğü) burjuva devletinin süreç içinde eriyip yok olmasıyla değil, genel bir kural olarak, ancak silahlı bir devrimle onun yerine geçebilir. ... Yığınları sistemli bir biçimde işte bu ... silahlı devrim düşüncesiyle doldurmak gereksinimi Marks ve Engels'in tüm teorisinin kökünde yatmaktadır".

Lenin

v.b. kırmaktır. Bu özel görevi nedeniyle, devrimci yığın hareketleriyle ilk ve doğrudan karşı karşıya gelen toplu polisidir. Dolayısıyla yığın hareketinin gücünü etinde ilk duyan toplu polisidir. Bölünmenin oradan başlaması raslantı değil, tam olması gereken bir gelişmedir.

Ordu ne zaman, nasıl bölünür? Asker subayının emrini ne zaman dinleme? Bunun için komünistlerin ordu içinde çalışmasının, örgütlenmesinin büyük önemi vardır. Ama bu hiçbir zaman yetmez. Asker, subayın emrini dinlemezse, sonu kurşuna dizilmeye dek uzanan çok şiddetli bir sürü ceza vardır. Bilinçli tek tek askerler bu riskleri her zaman göze alabilir. Dikkate değer bir oranda ortaya çıkabilmesi içinse, askerin iki ateş arasında kalması gerekir. Subayın emrini dinlemezse barakaya dönünce iflahı kesilecek, dinlerse sokakta iflahı kesilecek. Bilinçli-örgütlü-akıllı yönlendirilen bir yığın hareketi askerin üstüne çokmeden ordu bölünmez.

Cezası yalnız subaydan geldikçe, içi kın ağlasa onun dediğini yapacaktır. İki ateş arasında kalması ise, ancak devrimci durumun ülke çapında krize yükselmesiyle ortaya çıkabilir.

Oportünist görüşün bu Leninci anlayışla ilişkisi yoktur. Özellikle İran üzerine söylenenlerin, Leninci anlayışla olduğu kadar ve bununla bağlı olarak, pratikle de ters düşüğü somutta ortaya çıktı.

Aşağıda Ayla Antepli yoldaşımız Lenin'den bir alıntı vermiş. Burada Lenin, nasıl Menşeviklerin, "modern orduya karşı savaş olanağının bulunmadığını" ileri sürdüklerini söylüyor. İşte İran devriminden üç-dört ay önce, söz konusu görüş, yeni ordularla savaş olanağının bulunmadığını ileri sürüyordu. Buna İran'ı örnek veriyor ve Şah'ın ordusunun bütünlüğünden söz ediyordu. Yeni ordular konusunda bir araştırma yapmak gerekir diyordu.

Biz Leninci anlayışı daha da geliştirecek araştırmalara karşı değiliz. Ancak söylenmek istenen bu değildi. Söylenen, artık Leninizm günümüz koşullarında geçerli değil, "yeni" ordu kuyrukçusu teoriler kotarmalıydı idi. İran devrimi bu Menşevik görüşleri yerle bir etti. Yer ve zamana göre her pratik özgül nitelikler taşır, ama İran, temelde Leninci anlayışın ne denli doğru olduğunu kanıtladı.

Bundan ders çıkarılsaydı, görüş değiştirilseydi, yine bir diyeceğimiz olmazdı. Ama değiştirilmedi, ordu kuyrukçusu "teoriler" kotarıldı ve Türkiye'de uygulandı. Kenan Evren, "bazı" (?) generaller, albaylar, yarbaylar v.b. ilerici yurtsever ilan edildiler. Militarizm ordu kurumundan buharlaştı, havada buluta dönüştü. Bu "taktiklerle" ortacı oportünistler orduyu pasta gibi böleceklerini, yarısını çantada keklik yapacaklarını düşlediler. Ama Lenin'in dediği gibi, "ilkesiz pratik siyasetler, en pratik olmayan siyasetlerdir" (Lenin, c.11, s.388). İşte H. Erdal, bu ilkesiz pratik siyasetlerin, bunların "teorisinin" baş kaynaklarındandır.

Sözlü aktarmalar belgesel değer

taşımaz dedik. Ama pratiğin kendisi, burada aktardıklarımızı belgeliyor, belgeleyecektir. Biz buradaki aktarmaları pratiğin aydınlatması açısından yaptık.

Editör

Devrimci Durum ve Ordunun Bölünmesi Sorunu

1979 yılı, Türkiye'de devrimci durum olmadığını gösterebilmek için yaratılan "yeni teoriler" açısından çok verimli bir yıl oldu. Lenin'in 1906'da RSDLP'nin oportünist Merkez Komitesi hakkında söylediklerini bu "teorisyen"ler için söyleyebiliriz. "...Ortamin devrimci olmadığını iddia ederek Kadetlerin pasifliğini haklı gösteriyorsunuz ve aynı zamanda devrimci belgelerin yerine Kadet (liberal burjuvazinin temsilcileri-İ.S.) belgelerini koyarak ortamı daha az devrimci yapıyorsunuz" (Lenin, Toplu Yapıtlar, İngilizce basım, c.11, s.160).

"Doğaldır ki, devrim yığınsal bir nitelik kazanıp askerleri etkilemediği sürece ciddi bir savaşımın söz edilemez". Lenin

TKP'nin başını tutan oportünistler, yeni teoriler çıkarmada, eskiyenlerin, çürütülenlerin yerine başka teoriler bulmakta büyük "enerji" ve "kıvraklık" gösterdiler. Önce militanlara, "döneme devrimci durum diyebilmek için kendiliğinden ayaklanmalar olması gerekir(!)" dediler.

Ardından Önder Sağlam, İran devriminden "esinlenerek" şöyle dedi: "İran'daki halk devrimi, devrimci durumun günümüzde nasıl oluştuğunu ve daha hızla olgunlaştığını gösteren, bölgemizden bir örnektir" ... Bu teoriler *İşçinin Sesi*'nde yanıtlandı.

Oportünizmin kendiliğindenliğini yansıtan bu teorilerin yanısıra ve onlarla yakından bağlı bir "teori" daha vardır. Oportünistler, Türkiye'nin bir devrimci durum yaşadığına ilişkin görüşlere karşı savaşta militanlar arasında bu "teori"yi yayıyorlar:

"... Döneme devrimci durum diyebilmek için üst yapının çökmesi, polis ve ordunun bölünmesi gerekir"

Menşevizm, Marksizm-Leninizmin yadsınması demektir. O mantrıkla varılan sonuçlar da kaçılmaz olarak Leninist ilkelere ters düşer. Türkiye'de devrimci durumu yadsıma uğruna oportünistler Marksist-Leninist devrim teorisinin en temel ilkesine ters düşüyorlar. Üstelik TKP'nin Üçüncü Programı'ndaki oportünist hattın bile sağında görüşler getiriyorlar. Bunları anlayabilmek için polis ve ordunun bölünmesi sorunuyla geçmeden önce, üst yapının çökmesi ve devletin yerle bir edilmesi üstünde duralım.

ÜST YAPININ ÇÖKMESİ

Karl Marks'ın torununun oğlu Jean Pierre Longuet Londra'da Ağustos 1979'da İTİB'i ziyaret ettiği zaman, Yüro-komünistlerin temel Marksist yapıtlar konusundaki cehaletlerinden söz etmişti. Bu cehaletin Türkiye'li oportünistlere de yayıldığı izleniyor.

"Devrimci durum diyebilmek için üst yapının çökmesi gerekir" görüşünü savunabilmek için Leninizmin alfabesinden yoksun olmak gerekir. Türkiye'de üst yapı çökmemiştir, bu nedenle devrimci durum yoktur demek ne anlama geliyor?

Önce kısaca alt yapı, üst yapıyı tanımlayalım: "Alt yapı toplumun gelişmesinin belirli bir aşamasındaki ekonomik yapıdır. Üst yapı toplumun siyasal, yasal, dinsel, sanat, felsefe konularındaki görüşleri ve bunlara bağlı olan siyasal, yasal ve diğer kurumlardır. ... Üst yapı, alt yapıya hizmet etmek, onun ortaya çıkışına ve güçlenmesine yardım etmek ve eski, can çekisen alt yapıya ve onun eski üst yapısına karşı savaşmak üzere alt yapı tarafından yaratılır.

Politik Ekonominin Eleştirisine Bir Katkı kitabının tarihi Önsöz'ünde Marks şunları yazdı. "Belli bir gelişme düzeyinde, toplumdaki maddi üretim güçleri daha önce içinde buldukları varolan üretim ilişkileriyle çelişkiye düşerler. Bu ilişkiler, üretim güçlerinin gelişme biçimlerinden onların prangalarına dönüşür. Bundan sonra toplumsal devrimler çağı başlar, Ekonomik temelini değişmesiyle o çok büyük

Ordu, polis, jandarma gibi silahlı 'özel' gurupların çözülüşü devrimci durumun göstergelerinden biridir. Bu çözülüş, devrimci durumla başlayan, ama şiddet kullanılarak ilerletilen ve devrimle sonuçlanan bir süreçtir.

üst yapı, hızla değişir" (Stalin, *Marksizm ve Dil*, 1954, İngilizce basım, s.3, 5).

Kapitalizm öncesi devrimlerde, yeni toplum düzeni eskinin bağrında geliyordu. Kapitalizmden sosyalizme geçişte işçi sınıfının önce erki ele geçirip, eski üst yapıyı parçalaması, yeni üst yapıyı parçalaması, yeni üst yapıyı ve alt yapıyı kurması gerekir. Kapitalizmde üst yapı çatlar, çözülmeye başlar ama hiçbir zaman kendiliğinden yıkılmaz. Çünkü sosyalizm kapitalizmin bağrında gelişir.

Bu nedenle, değil devrimci durum var demek için, ileri demokratik halk devrimine beş kala bile burjuva üst yapısının kendiliğinden tümüyle çökmesini, yıkılmasını, erkin elimize "düşmesini" bekleyemeyiz. Özellikle devletin ordu gibi can alıcı kurumları için bu hiç beklenemez. Lenin bu yönden "vurmadan devrilmez" diye vurguluyor. Devrimci durum var demek için en can alıcı burjuva üst yapı kurumlarının armut gibi parçalanmamasını beklemek, devrimi ortadan kaldırmak demektir.

DEVLET KENDİLİĞİNDEN ERİYİP GİDER Mİ?

Üçüncü Program ve Görevlerimiz kitabında R. Yürükoğlu yoldaşımız, TKP'nin Üçüncü Programı'nda, Türkiye devrimini ilgilendiren her önemli sorunda iki karşıt görüşün — klasik oportünist ve Leninci görüş — bulunduğunu göstermişti. Özellikle 1979'da, oportünistlerin ve ortacıların, Programdaki oportünist görüşlerin bile nasıl daha sağında görüşler getirdiklerini de söylemişti. Oportünistler, İşçinin

Sesi'nin savunduğu Leninci görüşlerle savaşa çıktım diye, kendi yazdıkları Programı çiğnemeye dek işi götürdüler.

Oportünistlerin "döneme devrimci durum diyebilmek için üst yapının çökmesi gerekir" diyen "teorisi" buna en güzel örnektir. Üçüncü Program ve Görevlerimiz kitabından şu alıntıyı okuyalım:

"Devrim dendiğinde eski düzenin üst yapısının kaldırılıp atılması, hele işçi sınıfının devrimi dendiğinde, eski düzenin en büyük koruyucu gücü olan devletin yerle bir edilmesi, ezilip parçalanması en başta anlaşılır. Bunun tersi bir durum, adına ne denirse densin devrim olmaz. Eski devleti kırıp parçalayıp yerle bir etmeyecek bir devrim anlayışı da adına ne denirse densin devrim değil, 'dönüşüm' anlayışı olur.

"Kimse şaşırmasın, bizim Programımızda, 'ileri demokratik devrim aşamasında' devletin parçalanması, yerle bir edilmesi, yerine halkın demokratik diktatörlüğünün kurulması önerilmemiştir. Tersine, üstü örtülü biçimde de olsa, bu aşamada devletin yerle bir edilmeyeceği söylenmiştir. Bu, iki yolla yapılmıştır.

"Birincisi, ileri demokratik halk devrimi aşamasında, devletin yıkılacağı açıkça söylenmeyerek, ileri demokrasinin getirecekleri arasında, ordunun ve polisin dağıtılacağı söylenmeyerek.

İkincisi, devletin sosyalist devrim aşamasında parçalanacağı açıkça söylenerek" (s.48)

Böylelikle, Programdaki oportünist hat, oportünist aşamalar teorisinden başlayarak devrimi de, tüm devrimci görevleri de sosyalizmin gökten zembille ineneği güne erteliyor.

Söz konusu "teori", bu mantığı bir aşama daha ileri götürerek, bırakın devrimi, devrimci durumu bile üst yapının (belirleyici ögesi olan devlet dahil), kendiliğinden çökeceği güne erteliyor.

Devrimci durumun varlığını redetmek için oportünistler (açıkça söylemeye cesaret etmemekle beraber) üst yapının ana unsuru olan devletin devrimden önce, devrimci durum olmadan önce,

devrimci savaşım verilmeden, kendiliğinden parçalanabileceğini, eriyip "yok olabileceğini" ima ediyorlar. Ne devrim, ne zor, ne proletarya diktatörlüğü, hiçbir şey kalmıyor.

Söz konusu "teori"nin Marksizm-Leninizme ne denli uzak olduğunu anlamak için Lenin'in *Devlet ve Devrim* yapıtından şu alıntıyı yapalım:

"Proletarya devleti (proletarya diktatörlüğü), burjuva devletin süreç içinde eriyip yok olmasıyla değil, genel bir kural olarak, ancak silahlı bir devrimle onun yerine geçebilir. ... Yiğınları sistemli bir biçimde işte bu silahlı devrim düşüncesiyle doldurmak gereksinimi Marks ve Engels'in tüm teorisinin kökünde yatmaktadır" (Lenin, c.25, s.405) (abç).

ORDU VE POLİS NE ZAMAN VE NASIL BÖLÜNÜR?

Ordu ve polis sorununda da söz konusu "teori" yine Program'ın 35-36. sayfalarındaki oportünist hattın sağında kalıyor. Program'da bu sayfalarda, ileri demokratik devrim aşamasında, ordu ve polisin birer kurum olarak dağıtılmayacağı ima ediliyor. Bunların salt "gericiler ve faşistlerden temizleneceği" söyleniyor. Devleti kırma, parçalama görevi sosyalist devrime erteleniyor.

Program'daki oportünist hattın, sosyalist devrim gününe erteleceğini, bu "teori" devrimci görev bile kabul etmiyor. Programda, ordu ve polisin dağıtılması görevi en son aşamaya bırakılmış olsa da, en azından devrimin bir görevi olarak gösteriliyor. Yeni "teori" ise ordu ve polisin, devrime ve devrimcilere gerek olmaksızın, öylece dağılacakını söylüyor. Ve bu, devrimci durumun varlığından bile söz edeceğimiz günden önce olacakmış! Bu yaklaşım, ordu ve polisin işlevi ve devrimcilerin görevleri üstüne Marksçı-Leninci bir anlayışla dolaysız olarak çelişmektedir. Bu anlayışa kısaca bakalım.

Lenin, devlet gücünün "ana

unsurlarının" ordu ve polis olduğunu söylüyor (Lenin, c.25, s.397). "... (Tüm büyük devrimler—İ.S.) 'özel' silahlı guruplarla (orduyla—İ.S.), yiğınların bağımsız silahlı örgütü arasındaki 'ilişki'yi gündeme getirir" diyor (Lenin, c.25, s.395). Bundan başka, yine Lenin şöyle diyor: "Yalnızca modern ordu değil, aynı zamanda modern milis de proletaryaya karşı silahlanmış burjuvaziyi temsil eder. Bu öylesine basit bir doğrudur ki, üstünde durmak bile gerekmez. Tüm kapitalist ülkelerde askerlerin grevçilere karşı kullanıldığına işaret etmek yeterlidir.

"Proletaryaya karşı silahlanmış bir burjuvazi, modern kapitalist toplumun en büyük, temel ve önde gelen olgusudur" (Lenin, c.23, s.80-81). (Lenin'den aldığımız bu tek alıntı bile, İ. Bilen'in orduyu "yurtsever" olarak gösterme çabalarına "değer" biçmemizi sağlıyor. Neyse, konumuz bu değil).

Ordu, polis, jandarma gibi silahlı 'özel' gurupların çözülüşü devrimci durumun göstergelerinden biridir. Bu çözülüş, devrimci durumla başlayan, ama şiddet kullanılarak ilerletilen ve devrimle sonuçlanan bir süreçtir. Bu 'silahlı özel guruplar'ın özellikle ordunun çökertilmesi ve devrimcilerin bu alandaki görevleri konusunda Lenin'den örnekler oportünistlerin tüylerini ürpertebilir.

Ekim 1905 Moskova ayaklanmasında, yiğınsal grevlerin, işçilerin ordu arasında sokak çatışmalarının sonucunda yüzlerce işçi öldürülmüştü. Lenin, bu konuda şöyle diyor: "... Moskova'daki ayaklanmacı patlama, diğerleriyle karşılaştırıldığında hareketin görece yüksek bir aşaması değil. Önceden eğitilmiş ve iyi silahlanmış devrimci ekipler görevlümüyordu; askerlerin hiçbir kesimi halkın yanına geçmedi ve fazla bomba, bu 'yeni' tip halk silahı da kullanılmadı" (Lenin, c.9, s.339). Görüldüğü gibi, Lenin, devrimin yüksek bir aşamasının belirtileri arasında askerlerin bir kesiminin halkın yanına geçmesini saymaktadır.

Çarın askerleri Moskova'da işçileri yendiler lakat Lenin bu yenilginin, kazananların safalarında sallantılara yol açacağına işaret etti ve şöyle dedi: "Çarın askerleri Moskova'da işçilere karşı utku kazandılar. Bu utku, yenilenleri zayıflatmadı. Yalnızca, birbirlerini daha sıkı kettledi, nefretlerini derinleştirdi ve onları ciddi bir savaşımın pratik görevlerine daha çok yaklaştırdı. Bu,

Korhan

PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ

kazananın saflarında sallantı yaratması kaçınılmaz olan utkulardandır. Askerler daha şimdi öğrenmeye başlıyorlar. Yasalara bakarak değil, kendi deneyimleriyle öğrenmeye başlıyorlar ki yalnızca ve tümüyle 'içerdeki düşmanla' savaşmak için seferber ediliyorlar. Japonya'yla savaş bitti ama seferberlik, *devrime karşı* seferberlik sürüyor. Böyle bir seferberlik bize korku vermiyor. Ve bunu sevinçle karşılamaktan da çekinmiyoruz çünkü halka karşı sistemli bir savaşıma çekilen askerlerin sayısı ne kadar çok olursa bu askerlerin politik ve devrimci eğitimleri o denli hızlı ilerleyecektir. ... Yeni yeni askersel birimleri devrime karşı savaşa seferber ederek Çarlık işi geciktiriyor. Ama böyle bir gecikme bize çok avantajlıdır. Böyle sürüncemeli bir gerilla savaşında proletarya savaşmayı öğrenirken ordu da kaçınılmaz olarak siyasal yaşamın içine çekilecektir. Ve bu siyasal yaşamın, genç Rusya'nın militan sesi, ordunun en sıkı sıkıya kilitlenmiş baraka kapılarını bile delip geçmekte, en cahil, en geri, en ürkek unsurları bile uyandırmaktadır" (Lenin, c.9, s.341).

Görüldüğü gibi Lenin, devletin olduğu gibi, ordunun da *kendiliğinden* parçalanmasını beklemiyor. İşçi sınıfının ve halkın devrimci savaşımı orduyu siyasal yaşama *çekecek*, onun yalnızca halka karşı savaşta kullanıldığını bilincini *uyandıracak* ve ordunun içine sallantı ve ayrılık sokacaktır.

Lenin Temmuz 1906'da *Duma'nın Dağıtılması ve Proletaryanın Görevleri* yazısında, Çarın devrilmesi için "tüm halkı silahlı ayaklanma"ya çağırıyordu. Menşevikler, grev ve protesto çağrılarıyla yetiniyor, daha "ılımlı", "gerçekçi" belgiler öne sürüyorlardı.

"Doğaldır ki, bir ayaklanma, silahlı yığın savaşımı ancak ordunun bir kesimine aktif olarak desteklenirse patlak verebilir. Bu nedenle askerlerin greve çıkmaları, halka ateş açmayı reddetmeleri konuşukuz ki bazı durumlarda salt barışçıl bir grevin utkusuna yol açabilir. Ancak böyle durumların, olağanüstü başarılı bir ayaklanmada tekil olaylar olmanın ötesine gidemeyeceğini kanıtlamaya pek gerek yok. Böyle durumların daha sık ortaya çıkmaları,

A ayaklanma sırasında askerlerin kazanılması için fiziksel bir savaşım da verilmesi gerektiğini unutursak ancak *beyinsiz zavallılar olduğumuzu kanıtlarız*".
Lenin

olasılık kazanmalarının tek bir yolu vardır: Ayaklanma için başarılı hazırlık, ilk baş kaldırma hareketlerinde enerji ve güç, olağanüstü saldırılarla ordunun demoralize edilmesi veya ordunun geniş bir kesimi-

1905 Moskova ayaklanmasında işçiler barikat savaşlarında

nin silahları bırakması vb." (Lenin, c.11, s.121-122).

Görüldüğü gibi, o tarihte, oportünistlerin ayaklanma yerine yalnızca grevler ve protestolar için çağrı yaptıkları daha ılımlı belgiler kabul edilse *bile*, Lenin, askerlerin bir kesiminin kazanılması ancak ayaklanma için hazırlanarak ve ilk baş kaldırma hareketlerindeki enerji ve güçle sağlama alınabilir diyor. Devrimci, Leninci yaklaşım işte budur.

Aynı yazıda Lenin, gerçek destek bulan *yığınsal ayaklanma* hareketinin *üç biçimini* tanımlıyor: 1) İşçilerin başkaldırması; 2) Köylü ayaklanması ve 3) Ordu 'isyani' (Lenin, c.11, s.122). Böylece isyan veya ordunun bir kesiminin "yan değiştirmesi" ayaklanmanın bir biçimi, devrimin en yüksek aşamasının bir unsuru oluyor. Ayaklanma ve iç savaş. Oportünistler bu etkeni "unutuyorlar"(!) ve orduda bir çökme yok, ayaklanma yok, devrim yok, oyleyse devrimci durum yoktur diyorlar.

Moskova Ayaklanması'ndan Çıkan Dersler (1906) yazısında Lenin orduya karşı oportünist ve devrimci tutumları karşılaştırdı. Partinin sağ kanadında etkin, pasifist, oportünist görüşü eleştirerek "Modern orduya karşı savaş olanağının bulunmadığı; askerlerin devrimci olması gerektiği iddia ediyor. Doğaldır ki, devrim yığınsal bir nitelik kazanıp askerleri etkilemediği sürece ciddi bir savaşım söz edilemez. Askerlerin arasında çalışma yürütmenin gerekliliği su götürmez. Fakat onların *ikna yoluyla veya kendi inançlarıyla bir anda bizim yanımıza gelececeklerini düşünmemeliyiz. Moskova ayaklanması, budüşüncelerin ne denli yavan ve cansız olduğunu açıkça gösterdi. Gerçekte, askerlerin her halk hareketindeki kaçınılmaz*

sallantılı durumu devrimci savaşımın keskinleştiği anlarda askerlerin kazanılması için gerçek bir savaşa yol açar. Moskova ayaklanması askerlerin kazanılması için gericilik ve devrim arasında verilen yakıcı.

Gerçekte, askerlerin her halk hareketindeki kazanılmaz sallantılı durumu, devrimci savaşımın keskinleştiği anlarda askerlerin kazanılması için gerçek bir savaşa yol açar.

savaşımın tam bir örneği idi. Ayaklanma sırasında askerlerin kazanılması için fiziksel bir savaşım da verilmesi gerektiğini unutursak ancak *beyinsiz zavallılar olduğumuzu kanıtlarız*" (Lenin, c.11, s.174).

Bu çok önemli yazıda Lenin, askerlerin karşısında korkusuzca duran, böylece bir kesimini "kazanan" emekçilerin yığın eylemlerinden, cesaret ve kahramanlıklarından örnekler veriyor.

İşte Leninci tutumun özü, askerlerin kendiliğinden "saf değiştirmesini" pasif bir şekilde beklemek değil, onları saf değiştirmeye zorlamak için yığın eylemi ve devrimci savaşımın "affedilmez bir hata" olacağını söyleyen oportünistlere cevabıydı.

Lenin'den verebileceğimiz daha çok alıntı ve örnek var. Fakat oportünistlere Rus devriminin tarihinden yalnız bir gerçeği hatırlatmakla

yetineceğiz. Lenin ancak Eylül 1917'nin sonuna doğru, "tam bu anda" Bolşevikleri iktidarı ele geçirmeye çağırıyordu. Lenin, "Marksizm ve Ayaklanma" yazısında neden 3-4 Temmuz işçi ayaklanmaları sırasında değil de, o anda bu çağrıyı yaptığını açıklıyor. Verdiği nedenlerden biri: "Temmuz 3-4'de iktidarı siyasal olarak elimizde tutamazdık, çünkü *Kornilov isyanından önce*, ordu ve taşra Petrograd'a karşı yürüyebilirdi ve yürüyecekti" (Lenin, c.26, s.24). Yani, ancak devrimci sürecin geç bir gününde, iktidarın ele geçirmesinden birkaç hafta önce orduda işler değişmeye başladı. Ancak o zaman askerlerin yükseldiği düzey, geçici hükümetin asayışı sağlamasına (isyanın bastırılmasına askerleri katmasına) olanak tanııyordu (Lenin, c.26, s.22-27).

Yukarıda tanıtmaya çalıştığımız Lenin'in görüşlerini kısaca özetleyelim. Ordunun bölünmesi, devrimci durumun değil, devrimin üst bir aşamasının göstergesidir. Ayaklanmanın bir biçimidir. Ordu içinde kaymalar ve bölünmeleri yığınsal devrimci savaşım ve örgütlü yığınların somut fiziksel gücü yaratır. Bu savaşımın bir parçası da ordunun tabanını kazanmak savaşımıdır. Savaşımın başansı, yaratılan kaymalar ve bölünmeler, erki kesin olarak ele geçirmenin koşullarını yaratır.

Oportünizm, devrim amı gelip çatmadan bir devrimci durumdan söz etmek istemiyor. Rus oportünistleri gibi, somut bir durumu ve savaşımın gerçeklerini incelemek değil, "kimin devireceği ve bunu başaracağı" yerine devrilenin yerine kimin geçeceği konusunda tahminler yürütüyor. Bu oportünist sonuçlara varmak için Marksist yöntemin tümünü atmak gerekiyor" (Lenin, c.11, s.153).